

Krizová intervence

Mgr. Hana Vidlák Kanisová

08. 11. 2023

- Pojem krize
→ definice, typy krizí
- Krizová intervence
→ formy, východiska, cíle, požadavky na pracovníka, fáze
- Sebevražedná tematika
→ mýty, krizová intervence v suicidální krizi

- Co si představíte pod pojmem krize, krizová situace?
- Práce ve dvojicích
 1. Zažili jste někoho v krizi?
 2. Jak to vypadalo?
 3. Co se dělo? (průběh i intervence)
- Vaše zkušenosti s krizovou intervencí (teorie, profesní praxe)

- důsledek střetu s překážkou – **subjektivně ohrožující situace** s velkým dynamickým nábojem, potenciálem změny
 - spouštěče: ztráta, změna, volba
- prvně pokus o zvládnutí, ale **nefungují naše klasické vyrovnávací strategie** → zranitelnost, zmatek, ztráta kontroly
- krizi provází výrazné **emoční, fyziologické i behaviorální změny** („normální reakce na nenormální situaci“!!!)
- krize jako nebezpečí a zároveň příležitost

1. **situační** krize (témata ztráty nebo její hrozby, změny, složité rozhodování atd.)
2. **tranzitorní** krize (z očekávaných životních změn)
3. krize **pramenící z náhlého traumatizujícího stresu**
4. krize **zrání** (vývojové)
5. krize v kontextu **psychopatologie**
6. **neodkladné** krizové stavy (psychiatrické neodkladnosti)

- práce s klientem v situaci, kterou subjektivně prožívá jako zátěžovou, ohrožující a nepříznivou
- řešení klientova problému a překonávání konkrétních překážek
- snaha
 - zpřehlednit a strukturovat klientovo prožívání
 - zastavit ohrožující či jiné kontraproduktivní tendence v jeho chování
- **pracuje s tím, co bezprostředně souvisí s krizovou situací (x terapie)**
- **podpora kompetencí klienta**
 - aktivně a konstruktivně zapojit své vlastní síly a využít potenciál přirozených zdrojů a vztahů

- ambulantní
- telefonická
- terénní
- hospitalizace
- v přirozeném prostředí klienta

- okamžitá a snadná dosažitelnost pomoci
- individuální charakter
- časová ohraničenost krizového stavu
- zaměření na bezprostřední minulost i budoucnost
- těžiště práce - řešení problému

- malé kroky v procesu řešení
- zaměření na systém
- posilování kompetence klienta
- zázemí týmu
- kontinuita (zajištění návazných služeb)

- zajištění **bezpečí, stabilizace** klienta
- **zorientování v situaci**, správný odhad problému
- pomoc s vyjádřením emocí a usnadnění prožívání
- poskytnutí informací
- **hledání zdrojů podpory**
- podpora kompetencí a sebedůvěry klienta
- stanovení priorit
- hledání účelných řešení problému

- „Nástrojem“ KI je samotná osoba krizového intervenanta:

1. osobnost
2. znalosti
3. schopnosti
4. nastavení

1. Úvodní
2. Práce s klientem a jeho příběhem
3. Závěrečná
- 4 Fáze pomoci:
 1. Zklidni sám sebe
 2. (Rozhlédni se)
 3. Rozmysli se
 4. Reaguj – práce s emocemi, parafrázování, vracení k tématu, komentování procesu, kladení vhodných otázek

- **přivítání klienta** – představení sebe, pracoviště
- **první odhad situace**, akutnost, domluva s týmem, organizační a personální zajištění
- **zajištění bezpečí a základních potřeb** klienta
- **informace** v jednoduché formě – kdo se klientovi bude věnovat, časový rámec, anonymita, bezplatnost aj.

- **formulace problému klientem**
- **mapování**
 - **co se stalo, co krizi předcházelo**, „poslední kapka“
 - **určení, kdo je v krizi** nebo jiném akutním ohrožení
 - **vyrovnávací strategie** a (před)krizové fungování
 - **katastrofický scénář/mapování reálných rizik**
- klientovo **očekávání** a zakázka
- otázka na **sebevražedné myšlenky**
- dohoda s klientem o **bezprostředních krocích** a jejich realizaci

- shrnutí setkání
- **ověření, s čím klient odchází**, reflexe případných změn na začátku a po setkání
- reflexe emocí, ocenění klienta
- dohoda o další spolupráci nebo ukončení
- **předání písemných informací** - o dalším setkání, kontaktech na organizaci, návazných službách aj.

- **Oznamovací povinnost a povinnost překazit** (viz právní semináře)
 - Týká se jen minima klientů
- **Zákon o obětech TČ a zvláště zranitelných obětech, zákon na ochranu před domácím násilím** (viz právní semináře)
 - na co mají oběti nárok (např. důvěrník u výslechu, vykázání u DN apod.)
- Většina obětí **nemá zájem řešit to přes policii**
 - Pouze edukujeme o možnostech, nenutíme
- **Mapujeme** (ale nevyslycháme) – nejen informace, ale i **pocity!**
 - Jak jí*mu v tom je, jak dlouho se to děje, jaké formy, jak se to proměňuje, jakou pomoc už vyhledal*a/zvažoval*a, jak reagují blízcí, zda jsou přítomny děti, co očekává od nás...
- Neopomenout klienty, kteří prožívají krizi tiše a naoko se ovládají a mají vše pod kontrolou
- Práce s **pocity viny a bezmoci, vymezení** se vůči násilí, **doprovázení** při procesu řešení
 - netlačit na změnu nebo odchod, spíše zvědomovat rizika

- *Máte více času, než si myslíte*
- *Základem spolupráce je dobře navázaný kontakt - investujte do něj*
- *Pozor na přehnané nároky na sebe i klienta*
- *Nepřebírejte za klienta více kompetencí, než je nutné*
- *Ať už klient udělá cokoliv, neberte si to osobně*
- *I když po vás chce klient radu či řešení, nemusí to vymýšlet za něj – můžete mu pomoci, aby to našel sám*
- *Nezůstávejte na to sami, zvláště když máte pocit, že to nezvládáte*

- Nácvik ve trojicích
 1. Mluvčí – přichází s příběhem
 2. Pracovník – poskytuje KI
 3. Pozorovatel – všímá si, zapisuje, dává ZV
- Společná reflexe

Sebevražední klienti jako strašák?

Mýty o sebevraždách

- Člověku v tísní lze myšlenku na sebevraždu „podsunout“ hovorem o ní.
- Ten, kdo o sebevraždě mluví, ji nikdy neuskuteční.
- Člověku, který chce spáchat sebevraždu, nemůžeme nijak pomoci.
- Sebevražda je záležitostí slabošských, duševně nemocných, divných lidí, je dědičná...
- ...apod. Jaké znáte vy?
- Diplomová práce - <https://theses.cz/id/ul52mg/STAG87874.pdf>

- **Identifikace a pojmenování problému**
 - po „naznačení“ od přímý dotaz na sebevražedné myšlenky, po jejich potvrzení otázka na sebevražedný plán
- **Prostor pro vyjádření emocí**
 - ujištění a potvrzení, že může plně vyjádřit i „negativní“ emoce
- **Potvrzení kompetence klienta**
 - neupírat právo na rozhodnutí sebevraždu spáchat, nehodnotit
- **Hledání alternativních řešení a zdrojů pomoci**
 - očekávání od smrti → zjištění ústředního problému, kontrakt o odložení
- **Dohoda o konkrétních krocích**
 - vedeme klienta k písemnému záznamu, vyhledáme mu případné kontakty na návazné služby apod.

- Online příručka *Krizová intervence pro soc. pracovníky* - <https://www.velkyvuz-sever.cz/downloads/krizova-intervence-pro-socialni-pracovniky.pdf>
- *Krizová intervence* (D. Vodáčková a kol., 2002, 2007, Portál, Praha)
- *Krizová intervence pro praxi* (N. Špaténková a kol., 2004, Grada Publishing, Praha)
- *Telefonická krizová intervence – Linka důvěry* (D. Knoppová a kolektiv, 1996, Remedium Praha)
- *Krizová intervence v kazuistikách* (Vodáčková, Brož, 2015, Portál)
- *Terénní krizová práce* (B. Baštecká, 2005, Grada)
- *Lidský vztah jako součást profese* (K. Kopřiva, 1994, Hestia – Nadace pro rodinu)
- *Probouzení tygra. Léčení traumatu* (P.A. Levine, A. Fredericková, 2002, Pro Familia)
- REMEDIUM Praha – doporučená literatura: www.remEDIUM.cz/download/vzdelavaci-programy/doporucene-literatura-z-oblasti-krizove-intervence.pdf
- Kurzy krizové intervence – Děčko Liberec (celá ČR), Remedium apod.